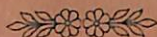

ՍԵՊՈՒՂ Ա. ՇԱԼՃԵԱՆ

ԴԻԻԹՈՒԱԾ ՄԱՏԱՆԻԻՆ ԱՌԱՍՊԵԼԸ

ԹԱՐԴ. ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԷ

ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՄ ԵՂԲՐՈՍ՝
ՍԱՐԴԻՍ Ա. ՇԱԼՃԵԱՆԻ
Նիւ-Եօրթ

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՍ
ՏՊԱԴՐ. Ա. ԳԱՍԱՊԵԱՆ
1925

1 SEP 2016

ՍԵՊՈՒՀ Ա. ՇԱԼՃԵԱՆ

ԴԻԻԹՈՒԱԾ ՄԱՏԱՆԻՒՆ ԱՌԱՍՊԵԼԸ

ԹԱՐԳ. ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԷ

ԿԸ ՆՈՒՐԵՄ ԵՂԲՕՐԱ՝
ՍԱՐԳԻՍ Ա. ՇԱԼՃԵԱՆԻ
Նիւ-Եօրֆ

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐՈՒԱ
ՏՊԱԳՐ. Ա. ԳՍԱՍՊԵԱՆ
1925

Նկատելով որ մեր գրականության մեջ առհասարակ
կը պակսին մանկական վեպեր, յարմար դասեցի Ֆրան-
սերենէն քարգմանել այս գրոյկը, որ կը պարունակէ
խիստ հետաքրքրաւոր հեքիաթ մը:

Յուսով եմ քե ան պիտի գնահատուի ընթերցողներուս
կողմէ, եւ առիք պիտի ընծայէ ինծի, ասոր նման ու-
րիշներ եւս քարգմանելու եւ հրատարակելու համար. եւ
այս պիտի ընեմ պարզապէս, իմ հասակակից եղբայրնե-
րուս հանելի եւ օգտակար ժամանցներ ապահովելու
առաջադրութեամբ:

Ս. Ա. Շ.

1-183591

ԴԻԻԹՈՒԱԾ ՄԱՏԱՆԻՆ ԱՌԱՍՊԵԼԸ

Կար ու չկար իշխանունի մը կար, որ կ'անուանուէր ԵՕ-ՍԱՆ: Ճարտնցի պուպրիկ մ'էր առ, սակայն հիասքանչ պուպրիկ մը, որովհետեւ նա կրնար վաշել, խնդալ և խօսիլ այնքան լաւ, որքան դուք կամ ես: Նա կ'իշխէր վարդաշխարհի թագաւորութեան վրայ: Բայց, երբ դուք հարցնէք ձեր մօրը թէ, ո՞ւր կը գտնուի այս թագաւորութիւնը, նա չպիտի կրնայ ձեզ պատասխանել, ես ձեզի պիտի ըսեմ: Ան հաստատուած է ըլձանոյշներու երկրին մէջ: Նա ասկից շատ հեռու չէ, բայց ոչ ոք գիտէ տակաւին ճշգրտէս թէ ուրկէ պէտք է անցնիլ հօն երթալու համար: Հիմա ունկն դրէ՛ք թէ՛ ինչպէ՛ս գնդեցիկ և և դեռափ իշխանունիին կրցած է ունենալ գիւթուած մատանին:

Օր մը, մինչդեռ նա կը ձեմէր անտառներուն մէջ, ոչ շատ հեռու վարդաշխարհի թագաւորութենէն, նա հանդիպեցաւ ալեւոր հողապայի մը: Ան կը կաշար, քանդի աւոր ոտքին մէջ փուշ մը մխուած էր: Անիկա այնքան ծեր էր որ նոյն իսկ չէր կրնար ծռիլ դուրս քաշելու համար այն փուշը, որ իրեն սաստիկ ցաւ կը պատճաճառէր: Եօ-Սան բարի էր. գաճաճը անոր վիշտ պատճառեց, և աշնուօրէն, հանեց անոր ոտքին փուշը, ապա, իր ասեղնագործուած դաշկինակով խնամքով՝ կապեց վիրաւորուած տեղը:

— «Յանուհնս չնորհակալութիւնս, ըսաւ հողապայք-
դուք այնքան բարի էք որքան գեղեցիկ. բայց ծառայու-
թիւն մը ուրիշ ծառայութեան մը պատճառ կը դառնայ,
ընդունեցէ՛ք... »

Ու անոր երկարեց տարօրինակ բայց շատ գեղեցիկ
մատանի մը։ Սա գիւթուած մատանին էր։

Առաջ, իշխանուհին վարանեցաւ ընդունիլ այս ընծան
մէկէ մը, զոր չէր ճանչնար։ Բայց ան այնքան բուռն
կերպով աղաչեց անոր չմերժել, որ վերջապէս հաճեցաւ
ընդունիլ։

— Ասիկա մոզական մատանի մ'է ըսաւ հողապայք.
մատանի մը մոզական, զոր կարելի է գետեղել ամենա-
զմայլելի իշխանուհւոյն նուրբ մատին, կամ առաջին
գերակալիտ խոշոր մատի մը վրայ. և այն անձը որ զայն
պիտի կրէ, միշտ երջանիկ կ'ըլլայ. ես ձեզ պիտի պատ-
մեմ այս մատանին պատմութիւնը, շարունակեց նա.
ամէնէն առաջ գիտցէք որ իմ անունս է ԿՈՐԱՒԱՍՄԱԿ.
հա այսպէս կ'անուանէ զիս ամէն ոք, իմ ծերութեանս
պատճառաւ։ Ես նմանապէս շատ խմաստուն և գիտուն եմ
և կը ծառայեմ ուրիշներու իշխանի մը, ամենագեղեցիկը
ու ամենաքաջը պարիկներու թագաւորութեան իշխան-
ներէն։

— Իշխան Սնդիկն է ան, հարցուց իշխանուհին։

— Բայց այժմ, աղաղակեց թղուկը, դուք կը ճանչ-
նա՞ք միթէ զայն։

— Ո՛հ, ըսաւ իշխանուհին, բայց ես լսած եմ թէ ան
որքան բարի և սրտոտ է։ Պատմեցէ՛ք ինծի քանի մը
բան անոր մասին, շատ կը փախաբիմ հանդիպիլ անոր։

— Ձեր ըզձանքը պիտի լսուի ձեր խորհածէն ալ

աւելի շուտ. բայց մտիկ ըրէք պատմութեանս շարունա-
կութեանը։

— «Ուրեմն՝ օր մը, իշխանը կանչել տուաւ զիս և
ըսաւ. Կորաքամա՛կ, դուն խմաստուն ու խելամուտ ես.
դուն ընդ երկար ծառայած ես ինձ հաւատարմութեամբ։
Բայց դեռ քանի մը բան ինծի համար. գտի՛ր ինծի ամու-
սին մը։ Ա՛յո այս մատանին, աշխարհքի մէջ ունեցած
բանս այս է։ Գտի՛ր իշխանուհի մը արժանի ինծի։ Այս
բանին համար ան պէտք է ըլլայ ամենագեղեցիկը, լաւա-
գոյնը և ամենահանճարեղը։

«Երբ դուն զանիկա գտնես, տո՛ւր անոր այս խոր-
տադոհարը, և ըսէ իրեն որ Իշխան Սնդիկը կը փախաբի
զայն կնութեան աւանդ։ Ես քեզ պիտի վարձատրեմ մե-
ծաշքօրէն։ Ահա թէ ինչո՞ւ, իշխանուհի Եօ-Սան ես ձեզի
տուի այս մատանին. և հիմակ մնաս բարեաւ, կարճ ժա-
մանակամ իջոցի մէջ կը վերտեսնուինք։»

Աւարտելով այս բառերը թղուկն Կորաքամակ, ան-
հետացաւ անտառին մէջ ցատկոտեղով։ Եօ-Սան զբաւ մա-
տանին իր մատը և զգաց ինքզինքը աշխարհքիս ամենա-
երջանիկ իշխանուհին։

Արդ, եղաւ օր մը որ, տեսան իշխանուհի Եօ-Սանը
նստած էր իր սենեակին մէջ, և կուլար ջերմօրէն. նա շատ
զժարդդ էր. կորսնցուցած էր գիւթուած մատանին. իր
նաթիշաները զայն փնտռած էին պալատին մէջ վերէն
վար, բայց ապարդիւն։

Անոնք աչքէ անցուցին անտառները և մարդագետին-
ները, պոռալով, որպէս զի բոլոր կենդանիները կարենան
խմանալ. — «Իշխանուհի Եօ-Սան կորսնցուցած է իր մա-
տանին։ Մեծ վարձք անոր, որ զայն պիտի վերգտնէ։»

Արդ, եղաւ որ մկնիկ մը, որ հանդարտօրէն պալատ կ'երթար, իշխանուհւոյն տանելու կողով մը վայրի մօրմենի, լսեց աղախիններու պրոչտուքը. նա շտապեց պալատ և վաղեց շիրի շիտակ իշխանուհւոյն՝ գոչելով.

— Իշխանուհի, ես տեսայ զայն, ես տեսայ զայն:

— Ի՞նչ տեսար, աղաղակեց իշխանուհին, ընդոտտ արթնցած, որովհետեւ անիկայ լալով լալով քնացած էր:

— Մատանին, ես մատանին տեսայ. պատասխանեց կաղիաձելով. այնքան ուժով որքան որ կրնար:

— Սիրելի՛ մկնիկս, աղաղակեց իշխանուհին, ձեռքերը զարնելով ուրախութեամբ. Ո՞ւր տեսար զայն, ըսէ՛ ո՛ւր...

Այն ատեն մկնկուհին պատմեց թէ ինչպէ՞ս տեսած էր մատանին պր. նապաստակի մատը, որ կը բնակի թագաւորին կաղնիին ստորոտը խոռոջի մը մէջ:

— Ես քեզի պիտի տամ ամբողջ աշխարհքի պանիրներն ու ամբողջ կաղնիները, եթէ դուն ուզես զիս առաջնորդել պր. նապաստակի քովը, ըսաւ իշխանուհին:

— Կը վախնամ որ չպիտի կրնամ ուտել ամբողջ կաղնիներն ու պանիրները. բայց ոչինչ, ամէն պարտաւորութիւն մէջ ես ձեզ պիտի անաջնորդեմ:

— Դուն սիրուն մկնիկ մ'ես, օ՛ն, մեկնինք անմիջապէս:

Այսպէս առաջնորդուելով տիկին մկնիկէն, իշխանուհին մեկնեցաւ փնտռելու պր. նապաստակը, որ կ'ապրէր թագաւորին կաղնիին ստորոտը խոռոջի մը մէջ:

— Հեռո՛ւ է գեռ. մկնուհի, հարցուց իշխանուհին:

— Շատ աւելի հեռու. մենք հիմա անտառներուն մէջն ենք, ուր կը բուսնի թագաւորին կաղնին. միայն ես կ'առաջարկեմ որ քչիկ մը կենանք, որովհետեւ պր. նա-

պաստակը ընդհանրապէս կը քնանայ ցերեկը, և անաղնուութիւն է զայն արթնցնել. և այսպէս ալ ըրին. առնոնք երկուքնին ալ նստան, և մինչև մայրամուտ հալապստի ուտելով հանգչեցան: Այն ատեն առնոնք նորէն ճամբայ ելան և բնաւ չկեցան, մինչև թագաւորին կաղնին հասնելնին: Սա ամենամեծ ծառն էր անտառին, և անոր ստորոտը, երկու արմատներու մէջտեղ, կը գլուխէր պր. նապաստակի որջը: Շքեղ որջ մըն էր: Ան ունէր մեծ մայրաճակատ մը, և ելքի դուռ մը ետեւի կողմէն, նորանշան պլտիկ պատուհան մը որուն տակը զըրուած էին սա բառերը.

ՊՐ. ՆԱՊԱՍՏԱԿԸ ՏՈՒՆՆ Է ՄԱՅՐԱՄՈՒՏԷՆ ԵՏԻ

— Դուք բնաւ երկրի տակը գտնուած էք ասիէ առաջ, իշխանուհի, հարցուց տիկ. մկնիկը:

— Ո՛չ, ըսաւ իշխանուհին:

— Լաւ, այն ատեն հետեւեցէք ինձի և մի՛ վախնաք:

— Ես վստահ եմ թէ բնաւ չպիտի վախնամ, երբ որ դուք իմ հետս էք, ըսաւ իշխանուհին:

Մկնուհին խոնարհեցաւ: Ան բացաւ յետոյ դուռը, ներս մտցնելու համար իշխանուհին, և վերիակեց խնամքով, ինքն ալ իր կարգին անցնելէ ետքը:

Առնոնք քաղցին սև փապուղիի մը մէջէն, որ զերենք առաջնորդեց ուրիշ դուռ մը, պր. նապաստակի դահլիճին դուռը:

Մկնիկը բաղկացաւ: Դուռը թափով բացուեցաւ չալիկ ծերունի պր.ի մը կողմէ, վայելչաբեմ, երկար ականջներով և մեծ, բարի ու շատ քաղցր աչքերով: Սա ինքն պր. նապաստակն էր:

— Մտէ՛ք ըսաւ ան, խոնարհելով քաղաքավարու-

թեամբ, և ձգելով որ անցնին իշխանութիւն և մկնիկը :

— Ո՛հ, պր. նապաստակ, դո՛ւնց իշխանութիւն, չաա գրգռուած, ևս կորսնցուցի իմ մատանիս, և տիկ. մկնիկը ըսաւ թէ դուք գտած էք զայն : Դիւթուած մատանի մ'է ան, և ես բնաւ երջանիկ չպիտի ըլլամ եթէ չվերգըտնեմ զայն :

Պր. նապաստակը զլուծը քերեց և խոհուն կերպարանք մը առաւ :

— Ստուգիւ ես գտած եմ մատանի մը, իշխանութի', բայց կ'անգիտանայի թէ ձերն է. և որովհետեւ չէի գիտեր թէ ինչ պէտք է ընել, ես զայն ծախեցի կոնակը խայթող պր. ունին՝ վեց շողգամի :

— Օ՛հ, որքան յուսահատ և դժբաղդ եմ, ըսաւ արտասուակին խեղճ իշխանութի Եօ-Սան : Ի՞նչ պէտք է ընել հիմա . . . :

— Օ՛ն, վայրկեանին իսկ գտնենք կոնակը խայթող պր. ունին, ըսաւ տիկ. մկնիկը :

— Անանկ, անանկ, դո՛ւնց պր. նապաստակը, որ կը շարժկոտէր գիւրութեամբ : Ես ձեզի հոն պիտի առաջնորդեմ անմիջապէս :

— Ո՞վ է այդ պր. ունին . . . ո՞ւր կը բնակի ան . . . և ո՞ւր հաստատուած է անոր տունը . . . հարցուց իշխանութիւն :

— Պր. ունին այն ծեր փշուտ պարոնն է, որ կը բնակի մացառին տակ, կաղիւններ և ջորեակներ կ'ուտէ, պատասխանեց պր. նապաստակը :

— Պէտք է անմիջապէս երթալ, մի' գուցէ ան ծախէ մատանին վեց ջորեակի համար, ըսաւ տիկ. մկնիկը :

— Ո՛հ, այո՛, անմիջապէս, եթէ կը հաճիք ըսաւ իշխանութիւն :

Պր. նապաստակը իջեցուց իր լապտերը, որպէսզի իշխանութիւն չկորսուի մթութեան մէջ, և ճամբայ ելան փնտռելու կոնակը խայթող ունին որ կը բնակէր ցանկի մը տակը և կ'ուտէր կաղիւններ ու ջորեակներ :

Բայց այս ցանկը հետեւ էր, և իշխանութիւն օրուան մը մէջ այդքան ճամբայ չէր քալած :

— Խի՛ղճ իշխանութի, ըսաւ տիկ. մկնիկը, վստահաբար յոգնած էք :

— Ստուգիւ այդպէս է, պատասխանեց ան. բայց այն աստիճան կը տենչամ գտնելու իմ մատանիս, որ ուշագրութիւն չեմ ըներ ատոր. ճիշտ այս վայրկեանին, պր. նապաստակը անկեց իր ականջները և ըսաւ. լո՛ւս . . . :

Ամէն ոք լսեց, որովհետեւ բոժոժներու տկար ժխոր մը կը լսուէր :

— Սա ըղձանուշներու իշխանին կառքն է, աղաչակեց պր. նապաստակը :

— Կ'ուզէ՞ք խօսիլ իշխան Սնդիկի հետ, հարցուց իշխանութիւն :

— Այո՛, ըսաւ պր. նապաստակը :

— Ի՞նչ պիտի ընեմ, ի՞նչ պիտի ըլլամ, ըսաւ իշխանութիւն լալով. հիմա որ մատանին կորսնցուցի, անիկա այլեւս զիս չպիտի ընդունի իբրեւ կին :

— Այդ անոր մատանի՞ն էր, և դուք անոր նշանածն էք, հարցուցին պր. նապաստակը և տիկ. մկնիկը զարմանքի մատնուած :

— Այո՛, պատասխանեց իշխանութիւն, և անոնց պատմեց իր զլխուն եկածը :

— Որքան սիրուն է նա, գոչեց մկնիկը: Իշխանը որքան բալբաւոր է: մի՛ վախնաք, մենք պիտի վերգլու-նենք մատանին:

— Ճամբայ բացէ՛ք, ճամբայ բացէ՛ք, իշխանին կառ-քին համար, պոռաց պզտիկ թզուկ մը կարմիր հագուած (կորաքամակն էր նա):

— Ձեռ կրնար կենալ, ժամանակ չունիմ, ըսաւ, հրբ պր. նապաստակը մօտեցաւ անոր, խօսելու համար:

Բայց այս վայրկեանին տեսաւ իշխանուհին լալազին: Արդ, կորաքամակը բարի և աշխիւ էր. ան հրամա-յեց անմիջապէս կառքը քաշող պզտիկ օդոզիններուն՝ որ-պէսդի կենան. և ցատկելով իր նստարանէն, վաղեց դէ-պի մանկամարդ աղջիկը:

— Գեղեցիկ՝ զաւակս, ի՞նչ կայ որ կուլաք, հար-ցուց ան աշնուօրէն:

Այս վայրկեանին նա ճանչցաւ իշխանուհի Եօ-Սանը:

— Իշխանուհի՛, աղաղակեց. դուք ապերձանիկ էք. մատանի՞ն կորսնցուցիք:

— Այո՛, ըսաւ լալով խեղճ իշխանուհին, և անոր պատմեց թէ ինպէ՞ս ելած էր կռնակը խայթող պր. ողնին փնտռելու, որուն քովն էր մատանին:

— Ամէնքդ ալ կառքին մէջ ցատկեցէք, պոռաց թը-զուկը. իշխանը պիտի սպասէ:

— Տի՛ն, իմ սիրուն օդոզիններս, ճամբայ ելլե՛նք կռնակը խայթող ողնին բնակարանը, որ կը բնակի սրախուշի ցանկին տակ . . . :

Ձանգակները կը հնչէին զուարթօրէն, մինչ իշխա-նուհին և իր բարեկամները կը թաւալէին լուսնադարձ անտառներուն մէջէն:

կառքը կանգնեցաւ յանկարծ:

— Ճամբայ տուէ՛ք, ձեզի եմ, ճամբայ տուէ՛ք, պոռաց կորաքամակը: Իշխանուհի Եօ-Սանը, իշխանուհին վարդաշխարհի, պիտի միաւորի իշխան Սնդիկի հետ: Ո՞վ կրնայ կանգնեցնել իշխանին կառքը:

— Ձերդ վսեմութիւն, ըսաւ օդոզիններէն մին, եր-կու անձինք կան, որ կը վիճին մատանի մը և քանի մը կաղիններու առթիւ:

— Ատիկա կռնակը խայթող ողնին պէտք է ըլլայ, ըսաւ իշխանուհին, անցընելով իր զուլիսը կառքի դռնակէն:

— Ինծի բերէ՛ք զանոնք, ըսաւ կորաքամակը, այս այն ողնին պէտք է ըլլայ, զոր մենք կը փնտռենք:

Այն ատեն կորաքամակի մօտը բերին (որովհետեւ նա ինքն էր):

— Ի՞նչ կրնայ ըլլալ ձեր գլուրսուքը, որպէսզի հա-մարձակիք այսպէս զոցել ճամբան իշխան Սնդիկի կառքին առջև, հարցուց ան:

Ճիշտ այս վայրկեանին պզտիկ սկիւռ մը, որուն հետ պր. ողնին կը վիճաբանէր, ցատկեց կառքի առաջնահին վրայ:

— Ձերդ մեծութիւն, աղաղակեց ան, արդար էք: Թոյլատրեցէք ինծի բացատրելու որպէսզի արդարութիւն տաւնամ:

— Տեսնե՛նք, ըսաւ կորաքամակը:

— Ձերդ աշնուութիւն, կռնակը խայթող պր. ողնին մատանի մը ունէր, զոր մատուցած էր ինծի, ծախելու համար երկու կաղինի և չորս ջորեակի փոխարէն: Ես ըն-դունեցի, և անոր տուի ջորեակներն ու կաղինները: Եւ հիմայ կը մերժէ ինծի տալու մատանին:

— Ատիկա բոլորովին տգեղ է, ըստ կորաքամակը՝ դառնալով դէպի կոնակը խայթող ողնին։ Նախ և առաջ դուն իրաւունք չունիս ծախելու այս մատանին որ քեզի չի պատկանիր։ Այդ կը պատկանի իշխան Սնդիկի։ Այն զայն տուաւ իշխանուհի Եօ-Սանի, իր կինն ըլլալու պահանջով։

— Այս մատանին չկրնար վերաբերիլ իշխանուհւոյն. ան չառ մեծ է անոր համար, պատասխանեց ողնին։

— Եւ եթէ անոր երթար, ի՞նչ պիտի ըսէիր դուն, ըստ կորաքամակը։

— Այդ պարագային, վատհարար իրենը պիտի ըլլար, պատասխանեց այս մանին ողնին հանդարտօրէն։ Որովհետեւ մատանին իր վզին շուրջը կը կրէր՝ ան համոզուած էր որ, չափազանց լայն պիտի զար իշխանուհւոյն նուրբ մատներուն։

Այն ատեն առաւ օղակը, զոր սահեցուց Եօ-Սանի մատը, որուն կատարելապէս կը յարմարէր։

— Իշխանուհի՛, կը ցաւիմ այս ամբողջ պատմութեան վրայ, ըստ այն ատեն ողնին ապշած, և ես երջանիկ եմ ձեզ վերադարձնելու ձեր մատանին։ Կը վախճամ որ, օրինակի համար, չպիտի կրնամ վերադարձնել պր. սկիւռին ջորեակներն ու կաղնիները, որովհետեւ ես զանոնք կերած եմ։

— Վնաս չունի, պատասխանեց պր. սկիւռը, պահեցէք ջորեակները և կը պարտիք ինծի կաղնիները։

— Հիմա, իշխանուհի, ըստ կորաքամակը, ես տոխուած եմ երթալ գտնելու իշխանը, բայց, առաջ, ես ձեզի պիտի վերառաջնորդեմ ձեր պալատը, որպէս զի վաղն առաւօտ իմ տէրս կարենայ գալ և հոն փնտռել իր նշանածը։

— Յտեաութիւն ամենազ, ըստ իշխանուհին, կրկին ելլելով կառքը, և նաև շնորհակալութիւն, մատանին վերգտնելու մասին ինծի սատարած ըլլալնուդ համար։ Ես պիտի յիշեմ միշտ ձեր շնորհքը։

Կրկին կառքին զանգակները հնչեցին զուարթօրէն։

Հիմա իշխանուհին նորէն երջանիկ է, շնորհիւ հմայիչ մատանիին և ամբողջ վարդաշխարհի թագաւորութիւնը զրոյցի մէջ է, որովհետեւ մերձաւոր լուսադէմին, իշխան Սնդիկը պիտի գայ ամուսնութեան խնդրելու Եօ-Սանը։

Դիշեր է. պալատին մէջ ամէն ինչ կը հանդարտի։ Իշխանուհին և իր արքունիքը կը ննջեն, բայց մեծ ձեւ մապարտէզին մէջ կ'ոստոստեն իշխանին զրկած պզտիկ լարախաղացները, պատրաստելու համար հսկողութիւնը իր գրաւիչ նշանածին։ Անոնք կը տեղաւորեն մոգական լոյսեր ամէն ծառերու վրայ, լուսաւորելու համար պարտահանդէսը, որ տեղի պիտի ունենայ յաջորդ գիշերը, հարմանիքէն վերջ։

Աքաղաղին առաջին երգին, լառախաղացները կ'անհետանան և պալատը կը դառնայ աղաղկոտ և յուզեալ։ Իշխանը ընդհուպ կը հասնի, և երեք պատգամաւորներ թմբուկներով զետեղուած են պահապանի ձեռով՝ պալատին աշտարակներուն վրայ, որպէսզի իշխանին և իր հետեւորդներուն ժամանումը իմացնեն։ Ժամ մը ետքը, թմբուկները հնչեցին, զուարթալիս և պալատին վանդակումները բացուեցան փառաւոր կերպով, ձգելու համար որ անցնի ոսկեղարդ, փառաշուք կառքը։

Այն վայրկեանին, ուր շքադիրները դուռը կը հասնին, ամէն ոք կ'աղաղակէ։ — «Ապրի՛ իշխան Սնդիկը և իշխանուհի Եօ-Սանը . . . »

Այն ասերն իշխանը կը ցատկէ կառքէն, և կը տեսնէ իր չքնաղ նշանածը, որ կը յառաջանայ դէպի ինքը: Ամէն ոք համաձայն է որ երբէք այսքան գեղեցիկ զոյգ մը չէ տեսնուած:

Իշխանը կը խնդրէ իշխանուհիէն իր կինն ըլլալ. յետոյ ան կանչել կուտայ կորաքամակը:

— Բա՛րեկամ, կ'ըսէ ան անոր, բաւական տարիներէ ի վեր դուն ինծի ծառայած ես խղճմտանօք և հաւատարմօրէն: Տալով դիւթուած մատանին իշխանուհի Եօ-Սանի, դուն ապացուցիր անգամ մը եւս քու իմաստութիւնդ, որովհետեւ ես բնաւ չեմ տեսած դեռատի աղջիկ մը առաւել սխալի: Ես քեզ կը խօստանամ որ ոչ մէկ վարձատրութիւն չառ չալիսի ըլլայ քեզի համար: Խօսէ՛, ի՞նչ կ'ուզես:

— Շատ ազնիւ իշխա՛ն, ձեր այսպիսի զեղանի իշխանուհի մը միացած ըլլալն է իմ վարձատրութիւնս, պատասխանեց կորաքամակը: Հիմա իմ միակ խնդրանքս այն է որ ծառայեմ ձեզ երկուքնուդ ալ, մինչև կեանքիս վերջին օրերը:

— Այդպէ՛ս ըլլայ, իմ հաւատարիմ կորաքամակս, պատասխանեց իրեն իշխանը:

Իշխանուհին անմիջապէս մօտեցաւ և համբուրեց աւելոր թղուկին երկու այտերէն և ամէն ոք սկսաւ աղաւղակել: «Ապրի՛ւ կորաքամակը»:

Իմ մասիս, ես վստահ եմ որ կորաքամակը իշխանին հրաւիրեալներուն ամենահրճանիկն էր:

Այսպէս է որ ծաղկալի կեռասներներուն տակ, պաշտի ձեմապարտէզին մէջ, իշխանը Դիւթուած Մատանին անցուց իր զեղանի իշխանուհւոյն մօտը: Եւ Եօ-Սան իշխանուհին դարձաւ իր երջանիկ կողակիցը...

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0883795

1
1835